

Завершуючи розповідь про "книжкову соціалізацію" і "Дон Кіхота", зауважимо, що, головний герой роману, розчарувавшись, за версією письменника, в ідеалах, причиною власного "божевілля", поневірянь і бід визнав саме книжки. У заповіті, складеному незадовго до смерті, він вимагає від племінниці, щоб та, якщо вирішить одружитися, виходила б лише за чоловіка, про якого було б достеменно відомо, що він нічого не знає про лицарські романи. Якщо ж племінниця захоче вийти за чоловіка, який читав такі книжки, і справді вийде за нього, то Алонсо Кіхано в такому разі позбавляє її спадщини і просить виконувачів його волі використати спадок за їхнім розсудом на добрі справи... [11, с. 534].

Список використаної літератури

1. Агеева Г. М. О мистической природе книги / Г. М. Агеева // Книга и мировая цивилизация : мат-лы Междунар. науч. конф. по проблемам книговедения (Москва, 20—21 апр. 2004 г.) : в 4 т. / [сост. : В. И. Васильев, М. А. Ермолаева, А. Ю. Самарин; отв. ред. В. И. Васильев, Б. В. Ленской]. — Москва : Наука, 2004. — Т. 1. — С. 8—11.
2. Библиотека в саду. Писатели Античности, Средневековья и Возрождения о книге, чтении, библиофильстве / [сост. В. А. Эльвова]. — Москва : Книга, 1985. — 252 с.
3. Бондар Ю. Книжкові видання як механізм конструювання смислів у процесі суспільно-політичних трансформацій / Юрій Бондар // Освіта регіону. — 2015. — № 2 (39). — С. 85—90.
4. Дмитренко В. "Дон Кіхот" Мігеля де Сервантеса Сааведри у творчому доробку Івана Франка // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози : зб. наук. праць. — Львів, 2000. — Вип. 1. — С. 16—19.
5. Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVIII ст.) : навч. посіб. / І. Р. Жиленко. — Суми : Вид-во СумДУ, 2010. — 285 с.
6. Кочур Г. Сервантес і його "Дон Кіхот" / Григорій Кочур // М. де Сервантес Сааведра. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. — Київ : Дніпро, 1995. — С. 672—678.
7. Курбатов С. Лицар сумного образу на шляху світової літератури. До 400-річчя виходу першої частини роману "Дон Кіхот" Мігеля Сервантеса / Сергій Курбатов // День. — 2005. — 20 трав.
8. Мороз М. Мігель де Сервантес Сааведра в українських перекладах і критиці. Бібліографічний покажчик / М. Мороз // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози : зб. наук. праць. — Львів, 2000. — Вип. 1. — С. 34—41.

9. Панфилов М. М. Историческая миссия книги (учение Н. Ф. Федорова в контексте русской идеи XVIII—XIX веков) / М. М. Панфилов // Книга и мировая цивилизация : мат-лы Междунар. науч. конф. по проблемам книговедения (Москва, 20—21 апр. 2004 г.) : в 4 т. / [сост. : В. И. Васильев, М. А. Ермолаева, А. Ю. Самарин; отв. ред. В. И. Васильев, Б. В. Ленской]. — Москва : Наука, 2004. — Т. 1. — С. 87—89.
10. Політологічний словник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [за ред. М. Ф. Головатого та О. В. Антонюка]. — Київ : МАУП, 2005. — 792 с.
11. Сервантес Сааведра Мігель де. Дон Кіхот Ламанчський / Мігель де Сервантес Сааведра. — Київ : Молодь, 1955. — 560 с.
12. Сулима М. "Дон Кіхот" Сервантеса в науковій і творчій спадщині Івана Франка / М. М. Сулима // Сулима М. Книжниця у семи розділах. Літературно-критичні статті й дослідження. — Київ : Фенікс, 2006. — С. 110—112.
13. Тимченко Р. М. Франко і Сервантес // Іван Франко і історико-літературний процес : матеріали наук. конф. — Київ : Вид. Київського ун-ту, 1968. — С. 56—59.
14. Франко І. Влада землі в сучасному романі // Франко Іван. Зібрання творів у 50 т. / Іван Франко. — Київ : Наук. думка, 1980. — Т. 28. — С. 176—195.
15. Франко І. Мігуель Сервантес і його Дон Кіхот // Франко Іван. Зібрання творів у 50 т. / Іван Франко. — Київ : Наук. думка, 1976. — Т. 4. — С. 167—170.

В статті на прикладі роману Мігеля де Сервантеса Сааведра "Дон Кіхот" розглянуто питання використання літературних творів у процесі соціальних комунікацій для інформаційного впливу на читача, його соціалізації, а також особливості бытовання видавельського дела епохи пізнього Середньовіччя і початку Нових часів.

In the article author uses the novel "Don Quixote" by Miguel de Cervantes Saavedra as an example to analyse the usage of literature in the social communication and informational influence on the reader. Author also reviews the features of the existence of publishing of late medieval and early modern times.

Надійшла до редакції 3 січня 2017 року

УДК 005.591.4:005.966.2]:021

Наталія Кропочева,
науковий співробітник
відділу історії ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського

Перспективи застосування технологій краудсорсингу у формуванні галузевого реферативного ресурсу

Обґрунтовано потребу застосування технологій краудсорсингу в реферативній діяльності як інноваційного інструменту наповнення галузевого сегмента з питань педагогіки і психології загальнонаціональної бази даних "Україніка наукова". Наведено приклади використання технологій краудсорсингу в бібліотечній діяльності закордонних інформаційних закладів. Визначено етапи проведення краудсорсингового проекту, наголошено на потребі його реалізації на основі взаємодії з соціальними мережевими спільнотами.

Ключові слова: краудсорсинг, реферат, галузева реферативна база даних, інформація, проект.

Постановка проблеми. Створення реферативних інформаційних ресурсів у контексті зміни підходів до основних процесів продукування, кумуляції й трансляції дає змогу інтегрувати їх в систему вторинних електронних

потоків, постійно розширювати та поглиблювати обсяги реферативної діяльності через корпоративні зв'язки з книгозбірнями мережі освітянських бібліотек НАПН України.

Водночас зі зміною акцентів у формуванні організаційної та функціональної структур наукових бібліотек, у діяльності яких пріоритетними є соціокомунікаційний та соціокультурний складники, налагоджені корпоративні зв'язки з установами мережі освітянських бібліотек, котрі стабільно постачали в рамках корпоративного проекту формування галузевого реферативного сегмента національної реферативної бази даних "Україніка наукова", започаткованого Державною науково-педагогічною бібліотекою імені В. О. Сухомлинського (далі — ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), реферативну інформацію, відчутне поступове скорочення обсягів продукції, що має обґрунтування як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру [9].

Важливим, з погляду виявлення закономірностей такого стану функціонування реферативного ресурсу, вважаємо вивчення науково-інформаційної складової в діяльності освітянських бібліотек.

Швидкий розвиток віртуальних інформаційних продуктів, усунення бар'єрів на шляху поширення даних, зміни моделі взаємодії в системі "бібліотека — користувач" зумовили створення значної кількості інтерактивних середовищ, репозитаріїв різноманітного призначення, електронних журналів, що не мають друкованих аналогів, веб-сервісів (більшість періодичних та продовжуваних видань мають власні сайти, окремі — з англомовними аналогами, репрезентовані в наукометричних базах даних (далі — БД) відкритого доступу і в інших БД комерційного рівня. У сукупності зазначені чинники певною мірою вплинули на зміщення реферативної складової педагогічних бібліотек системи МОН та НАПН України на периферію діяльності. Наслідком таких стрімких нововведень стала "...розбудова напівізольованих бібліотечно-інформаційних "автаркій", що позиціонували кожну інституцію, видання як повністю самодостатні субстанції" [13].

Йдеться не лише про хронологічну невідповідність отримання реферативної інформації фахівцями відділу наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти, а й незрозуміння значення оперативності пошуку та генерації потрібних знань за допомогою галузевої реферативної бази даних. Звичайно, це впливає на певну фрагментацію, нецілісність інформаційного простору, що уповільнює, дезорієнтує користувачів у доступі до результатів наукових досліджень, інформації щодо розвитку наукових шкіл, унеможливорює налагодження сталих зв'язків, співпраці учених та перешкоджає просуванню їхніх публікацій [9].

Окреслені проблеми у змістовому наповненні реферативної БД і взаємодії з інформаційними установами дають можливість визначити тенденції, притаманні цим процесам:

— зміна цільової орієнтації бібліотечних установ на формування власної моделі представлення у віртуальному просторі;

— залежність результативності діяльності від соціальних пріоритетів, визначених у нормативних документах, що регламентують вимоги до віртуального представлення періодичних і продовжуваних видань;

— надання користувачам інтегрованої та синтезованої інформації з недотриманням основного принципу інформаційної взаємодії — звоноти та оперативності подання даних.

Враховуючи зміни, що відбуваються в системі багаторівневої комунікації суб'єктів мережі освітянських книгозбірень "бібліотека мережі — реферативна інформація", "референт — інформація"; "галузева реферативна БД — загальнонаціональна реферативна БД "Україніка наукова", нагальною є потреба пошуку альтернативних інструментів наповнення галузевої реферативної БД на основі викорис-

тання сучасних технологій, виявлення нових форм взаємодії бібліотек і мережових об'єднань у віртуальному просторі, які зможуть максимально забезпечити потреби учасників соціокомунікаційного процесу.

Перспективним майданчиком для обговорення і пошуку шляхів розв'язання цих проблем стає такий формат новітньої соціальної комунікації, як технологія краудсорсингу, завдяки яким бібліотеки і представники мережових спільнот мають доступ до періодичних та продовжуваних видань і через корпоративну взаємодію спільно створюють вторинні інформаційні продукти, використовуючи ресурси в соціальних мережах Facebook, ВКонтакте, LiveJournal.

Основою для розуміння поняття "краудсорсинг" (від англ. *crowd-source-using* — використання джерел ресурсів "натопту") — технології застосування колективного розуму, є авторське визначення редактора журналу Wired Дж. Хау, котрий розглядає його як акт передавання певних виробничих функцій невизначеному колу осіб; вирішення виробничих завдань добровольцями, що координують діяльність за допомогою інформаційних технологій [5].

Аналіз останніх досліджень. Особливості використання технологій краудсорсингу представлено у сучасному вітчизняному інформаційному дискурсі низкою публікацій як загальнотеоретичного, так і прикладного рівня. Зокрема, бібліотечні проекти перебувають у сфері уваги О. Мар'їної, Л. Трачук. У вітчизняному науковому середовищі темі колаборативних краудсорсингових мереж як різновиду мережових тактик у системі соціальних комунікацій приділено значну увагу в монографії авторського колективу Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [15]. Серед вузькоспеціалізованих публікацій цієї тематики виокремимо публікації В. Струнгар, О. Марченко [16; 17]. Об'єктом наукових розвідок українських дослідників дедалі частіше стає застосування краудсорсингу як новітнього методу залучення громадськості до започаткування екологічних, бізнесових і маркетингових проектів, а також в практико-орієнтованих джерелах соціологічного спрямування [3; 4; 12; 19].

У контексті впровадження краудсорсинг-проектів у закордонних бібліотеках репрезентовано значний сегмент результатів досліджень, які проведені на різноманітних мережових платформах [3; 5; 14; 17]. Теоретичний блок переважно сфокусовано на з'ясуванні нюансів значення дефініції концепту "краудсорсинг" та семантичних зв'язках із концептом "колаборативні краудсорсингові мережі". Більшість публікацій орієнтовано на практичні аспекти діяльності в бібліотечно-інформаційній сфері як соціальній інституції. Автори визначають краудсорсинг як інноваційний інструмент взаємодії книгозбірні та користувачів за допомогою віртуального інформаційного простору, засіб продукування нових ефективних ідей. Однак ця позиція стосується лише розуміння краудсорсингу як технології виробництва та реалізації товарів і послуг бібліотек, що не зважають на інтереси більшості користувачів [5; 13; 17].

Акцентуючи увагу на технологічних аспектах соціальної взаємодії, в основу якої закладено суспільно значущі цільові аксіологічні орієнтири представників різноманітних соціальних груп і страт, що урівнюють їхні можливості у способах матеріальної та інтелектуальної участі, Р. Холлі уточнює термін "краудсорсинг", зазначаючи, що він є лише інтерпретацією, подібною до вже традиційної для бібліотек моделі аутсорсингу. Їхні відмінності виявляються в завданнях, зниженні вартості та скороченні термінів виконання проекту, розширенні географії учасників і підвищенні якості результатів, що свідчать на користь краудсорсингу. Д. Мак-Кінлі, розглядаючи перспективність використання

інноваційних краудсорсинг-моделей у бібліотеках, архівах і музеях, пов'язує ефективність і результативність технологій з предметом управлінських рішень, котрі стосуються мети проекту, розподілу завдань, добровільного вербування, систем проектування, підтримки волонтерів [3; 5].

Отже, брак єдиного теоретичного підходу до визначення поняття "краудсорсинг" зумовлено полісемантичністю, технологізацією соціальних процесів та експлікацією терміна на широкий спектр суспільних явищ, і, відповідно, термінологічною й лінгвістичною варіативністю як у зарубіжних, так і вітчизняних публікаціях.

Мета статті — на основі узагальнення закордонного досвіду застосування краудсорсингових проектів обґрунтувати потребу й доцільність їхнього впровадження в діяльність структурних підрозділів галузевих бібліотек для створення реферативних інформаційних ресурсів.

Виклад основного матеріалу. Термінологічно виваженою та змістовною у контексті пропонованого дослідження є дефініція краудсорсингу як моделі розподіленого розв'язання проблем пошуку рішень, поділу обсягу роботи на компоненти, що становлять єдине ціле подібно до мозаїки. Інформація стосовно проблеми поширюється серед невизначеного кола осіб у формі відкритої пропозиції надсилати варіанти її розв'язання [14]. Сукупні знання та зусилля істотно перевищують знання та зусилля кожної окремої людини (так званий ефект синергії). Відповідно, базові принципи краудсорсингу сформулюємо так: егалітарний принцип, принцип конвергенції, мережевий принцип, на основі яких налагоджуються комунікаційні відносини, причому подібні процеси відбуваються в різних освітніх та індивідуальних контекстах.

Тож виокремимо суттєві характеристики викладених положень: в основі принципу егалітаризму — потреба соціуму в знаннях і талантах кожної людини. У ширшому значенні це формування рівнозначних зв'язків між людьми, відсутність територіальних, корпоративних, професійних обмежень. Визначальними атрибутами принципу конвергенції є зближення суб'єктів створення інноваційного продукту насамперед через "...механізм взаємодії з партнером з виробництва знань із примноження інтелектуального багатства, неринкових цінностей" [1].

Мережева взаємодія суттєво спрощує процес інтеграції індивідуальних і колективних неявних знань, оскільки інформація щодо проблеми, для розв'язання якої вони потрібні, стає доступною великій кількості людей; допомагає залучити знання фахівців і осіб, чия діяльність не пов'язана з цією проблемою; сприяє утвердженню неформальних цінностей і норм, які поділяють певні групи.

Прикладами реалізації краудсорсингових проектів, пов'язаних з оцифруванням книг, журналів, рукописів чи архівів, є проект Національної бібліотеки Австралії "Австралійські історичні газети" та проект "Цифрова колекція газет Каліфорнії" (участь користувачів в обох випадках полягала в коригуванні тексту архівних газет за допомогою безкоштовної програми розпізнавання символів сканованого тексту); сайт "Розподілені коректори" в проекті "Гутенберг" (користувачі-волонтери додають відкориговані тексти, які перебувають у суспільній власності); проект "Розшифровуючи Бентама", в якому краудсорсинг використано для онлайн-ного транскрибування оригінальних і недосліджених рукописів англійського філософа і правознавця Дж. Бентама, та ін. [5; 10].

Фахівці Бібліотеки Конгресу США у співпраці з фотосервісом Flickr 2007 року започаткували проект The Commons, мета якого — надати громадськості вільний

доступ до державних архівів фотографій з усього світу з можливістю додавати інформацію і знання у сховища даних. Станом на березень 2016 року проект містив понад 4 млн зображень, а користувачі Flickr додали 53 млн тегів та 220 тис. коментарів, які допомогли ідентифікувати людей чи події [4; 16].

Останнім часом у середовищі електронних бібліотек активно вживають термін "публічне архівування". Процес передбачає залучення суспільства до створення архівних колекцій через Інтернет, покращення чи додавання матеріалів до наявних онлайн-колекцій: будь-яка людина, використовуючи спеціальну панель, може створити текст, розмістити теги і фотографії, завантажити зображення [4, с. 90]. Відомим проектом такого типу є тематичний репозитарій E-LIS [18].

В Україні інтернет-спільнота має цікавий досвід використання краудсорсингової системи перекладів через сервіс NotabenoId, учасники якого здійснюють колективний переклад фільмів, книг, комп'ютерних ігор і програм. Основою технології колаборативного перекладу є хмарні сервіси, вікі-технології, соціальні сервіси, засоби розподіленого зберігання та обміну інформації, у тому числі й механізм краудсорсингу. Краудсорс-переклад активно використовується під час створення й підтримки цифрових енциклопедій (яскравим прикладом є Вікіпедія) [15].

Узагальнюючи наведені приклади соціальної взаємодії суб'єктів бібліотечно-інформаційного простору й результативності колективного розуму в інших соціальних напрямках, О. Мар'їна наголошує, що "...вітчизняні бібліотеки вже використовують мережеві сервіси як канали неформальної комунікації та способи мотивації розвитку професійної сфери; засоби інформування, навчання або навіть інформаційного обслуговування. Логічно перспективною є запровадження краудсорсингових технологій — спільних дій бібліотеки та користувачів на основі використання спеціалізованих сайтів та соціальних медіа" [10].

Визначимо можливості застосування краудсорсингу в системі понять "інформаційне видання" — соціальні мережеві спільноти — реферативна інформація". В ній системно-об'єднувальним елементом стануть соціальні мережі, що забезпечуватимуть взаємозв'язки суб'єктів продукування знань, інтеграція яких здійснюватиметься завдяки спільній інтелектуальній діяльності користувачів-волонтерів. Звичайно, краудсорсинг-проект зі створення реферативної інформації має суто прикладний характер, детермінований освітніми та виробничими завданнями.

Серед пріоритетних напрямів співпраці учасників проекту такого типу виокремимо: визначення його мотиваційних і змістових складників; розробка моделі мережевої взаємодії користувачів зі співробітниками відділу наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти; формування цільових груп у мережевих спільнотах; пошук певного типу комунікацій і тематики інформаційних видань, що здатні зацікавити користувачів соціальних мереж. Основними змістовими компонентами інформаційної взаємодії є: організаційний (створення групи в соціальних мережах; підготовка інформаційного блоку для тих, хто зацікавиться запропонованою тематикою); мотиваційний (створення позитивної мотивації для учасників проекту, застосування інструментів просування в соціальних мережах; можливість оприлюднення особистих даних волонтерів на порталі ДНІБ України ім. В. О. Сухомлинського; функціонально-технологічний (підготовка методичної літератури, алгоритм створення інформаційного продукту); результативний (отримання бонусів, коментарів й репостів, професійне та особистісне зростання волонтерів).

Розглянуті у статті результати аспектного аналізу впровадження краудсорсингових проектів розширюють науково-прикладне підґрунтя для подальших розвідок з означеної проблеми у двох напрямках. Перший стосується використання краудсорсингу в освітніх бібліотеках мережі, а другий — формування такої мотиваційної моделі волонтерів спільнот, яка б дала змогу ефективно застосовувати ці технології в інших корпоративних проектах.

Отже, здатність адаптуватися до нових форм інформаційної взаємодії з учасниками мережеских соціальних об'єднань, які функціонують поза межами просторово-часових параметрів об'єктивного світу, надасть можливість вирішити проблему наповнення галузевого реферативного ресурсу з максимальною економією матеріальних і трудових ресурсів, а також мінімізацією витрат часу, міняючи певну адміністративну й організаційну залежність від діяльності бібліотек.

Список використаної літератури

1. *Габермас Ю.* Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас [переклад з німецької А. Ониско; редактор М. Прихода]. — Львів : Літопис, 2000. — 317 с.
2. *Гальчинський А. С.* Економічна методологія. Логіка оновлення : курс лекцій / А. С. Гальчинський. — Київ : АДЕФ-Україна, 2010. — 572 с.
3. *Гвоздецький А. М.* Краудсорсинг в громадянському суспільстві: сучасні механізми прямої демократії / А. М. Гвоздецький // Публічне право. — 2014. — № 2. — С. 301—307.
4. *Голка В. Є.* Політичний краудсорсинг: технологія використання потенціалу громадськості / В. Є. Голка // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22: Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. — 2015. — Вип. 18. — С. 68—74.
5. *Хау Дж.* Краудсорсинг. Коллективный разум как инструмент развития бизнеса = Crowdsourcing: Why the Power of the Crowd is Driving the Future of Business. — Москва : Альпина Паблишер, 2012. — 288 с.
6. *Досвід і перспективи використання технологій краудсорсингу у надзвичайних ситуаціях.* Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/747/>. — Назва з екрана (дата звернення: 21.09.2016).
7. *Зарндт Ф.* Размещение в Интернете мирового культурного наследия методом краудсорсинга / Ф. Зарндт // Библиотекосведение. — 2013. — № 1. — С. 76—84.
8. *Кірсева О.* Перспективи краудсорсингу як інструменту співпраці органів влади та громадськості в контексті розвитку публічного управління / О. Кірсева // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2016. — Вип. 2. — С. 97—104. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_2_14. — Назва з екрана (дата звернення: 22.09.2016).
9. *Кропочева Н. М.* Формування галузевого реферативного ресурсу: етапи корпоративної взаємодії / Н. М. Кропочева // Матеріали Круглого столу, присвяченого 20-річчю Українського реферативного журналу "Джерело" (1995—2015), 21 жовтня 2015 р., м. Київ : [тези доп.] / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України. — Київ, 2015. — Режим доступу: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/712>. — Назва з екрана (дата звернення: 20.09.2016).
10. *Мар'їна О. Ю.* Використання краудсорсинг-технологій в діяльності зарубіжних бібліотек / О. Ю. Мар'їна // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації. — 2013. — Вип. 41. — С. 212—22. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/haksk_2015_46_3. — Назва з екрана (дата звернення: 19.09.2016).
11. *Нерубащенко І.* Можливості краудсорсингу у реалізації проектів глобального громадянського суспільства / І. Нерубащенко // *Evropsky politicky a pravni diskurz.* — 2015. — Vol. 2, Iss. 3. — С. 78—82. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpro1_2015_2_3_14. — Назва з екрана (дата звернення: 22.09.2016 р.).
12. *Нищенко О. В.* Краудсорсинг як сучасний управлінський інструмент / О. В. Нищенко // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. — 2014. — Вип. 11(2). — С. 231—237. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2014_11\(2\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2014_11(2)_33). — Назва з екрана (дата звернення: 20.09.2016).
13. *Попик В.* Формування національного науково-інформаційного простору: інтеграція й кооперація зусиль бібліотек, наукових установ та інформаційних центрів України / В. Попик // Бібліотечний вісник. — 2015. — № 3. — С. 4.
14. *Провідні освітняські бібліотеки України в дзеркалі статистики :* зб. аналіт. і стат. даних за 2013 р. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, А. В. Копилова, Н. Б. Соколовська ; наук. ред.: Л. М. Заліток, І. І. Хімчян. — Київ : [б. в.], 2014. — 100 с.
15. *Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства :* [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2013. — 220 с.
16. *Струнгар В.* Бібліотечні проекти в соціальних медіа як джерела бібліотекознавчих досліджень / В. Струнгар // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2015. — Вип. 41. — С. 371—381. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2015_41_28. — Назва з екрана (переглянуто: 22.09.2016).
17. *Струнгар В.* Соціальні медіа в сучасному інформаційно-бібліотечному середовищі / В. Струнгар // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2014. — Вип. 39. — С. 219—229. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2014_39_20. — Назва з екрана (переглянуто: 22.09.2016).
18. *Трачук Л. Ф.* Користувачі як співтворці електронних бібліотек: зарубіжний досвід / Л. Ф. Трачук // Проблеми розвитку документально-інформаційних систем у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 10 лют. 2016 р.) / ред. кол.: Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Р. М. Крет ; за заг. ред. М. С. Костенко ; наук. консультант Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, каф. докум. комунікацій і бібл. справи. — Рівне : РДГУ, 2016. — С. 32—33.
19. *Шевчук О. Ю.* Вплив сучасних маркетингових Інтернет-технологій краудсорсингу на розвиток бізнесу / О. Ю. Шевчук // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). — 2013. — № 2 (5). — С. 282—287.

Обоснована необхідність застосування краудсорсинга в реферативній діяльності як інноваційного інструмента наповнення отраслевого сегмента по вопросам педагогики и психологии общенаучной базы данных "Украиника науковая". Приведены примеры применения технологий краудсорсинга в библиотечной деятельности зарубежных информационных учреждений. Определены этапы проведения краудсорсингового проекта, отмечена необходимость его реализации на основе взаимодействия с социальными сетевыми сообществами.

The emphasis is on the need to change approaches to the production process abstract information. Features researched terminology definitions of the concept "crowdsourcing", stated his basic principles. The necessity of the use of crowdsourcing as a summary of content as an innovative tool industry segment on pedagogy and psychology nationwide database "Ukrainika science". The crowdsourcing projects of foreign libraries are analyzed. The prospects for the use of crowdsourcing technology in the library sector in Ukraine are discovered.

Надійшла до редакції 3 січня 2017 року